

МЕЛІТОПОЛЬСЬКА НАСТУПАЛЬНА ОПЕРАЦІЯ

Проведена 26 вересня — 5 листопада 1943 в ході битви за Дніпро військами Четвертого Українського фронту під командуванням генерала армії Ф. Толбухіна проти угруповання військ вермахту, що обороняли рубіж на р. Молочна. На поч. операції рад. військам протистояла 6-а нім. армія, осн. вузлом оборони якої було м. Мелітополь (Запоріз. обл.). Мета операції — розгромити противника на одній з найбільш укріплених ним ділянок т. зв. Сх. валу, що прикривав Пн. Таврію та підступи до Крим. п-ва, визволити Пн. Таврію й вийти у пониззя Дніпра. З перших днів наступу рад. військ бої мали запеклий і зтяжний характер. 13 жовтня частини рад. армії прорвали оборону нім. військ і підійшли до пд. околиці Мелітополя, 23 жовтня визволили місто. 30 жовтня вони увійшли у м. Генічеськ (Херсон. обл.) і дісталися узбережжя затоки Сиваш, 1 листопада подолали укріплення Турец. валу й увірвалися на Перекоп. перешийок, 5 листопада — у пониззя Дніпра й захопили плацдарм на пд. березі Сиваша. Ворог продовжував утримувати плацдарм лише на лівому березі Дніпра пів-

денніше м. Нікополь (Дніпроп. обл.). У ході операції розгромлено 8 ворожих дивізій, 12 зазнали знач. втрат (знищено понад 85 тис. і захоплено у полон бл. 22 тис. нім. вояків). Рад. війська просунулися на Зх. і Пд. Зх. на 50–320 км та звільнили майже всю Пн. Таврію і блокували з суші крим. угруповання вермахту. Таким чином створ. сприятливі умови для визволення Криму й Пд. Правобереж. України. 79 рад. бійців, які найбільше відзначилися в ході операції, удостоєні звання Героя Рад. Союзу, 18 частин і з'єднань рад. армії — почес. найменування «Мелітопольських».

Рекомендована література

1. Уткин Г. М. Штурм «Восточного вала». Москва, 1967;
2. Казанцев В. Мелитопольская наступательная операция (в цифрах) // Военно-истор. журн. 1977. № 7;
3. Линчук А. Мелитопольская наступательная операция 1943 года. Токмак, 2005.

Н. М. Руденко

Бібліографічний опис:

Мелітопольська наступальна операція / Н. М. Руденко // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-66227>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).